

Protokoll presidiekonferens Läns-gemensam ledning i samverkan

18 oktober 2024

Presidiekonferensen genomfördes på Glasannexet, Kalmarsalen med ca 100 deltagare. Alla bildspel finns publicerade under rubriken Möten och protokoll, [Läns-gemensam ledning i samverkans](https://vardgivare.regionkalmar.se) sida på vardgivare.regionkalmar.se.

Inledning

Emmy Ahlstedt, regionråd Region Kalmar län och Andreas Erlandsson, ordförande kommunförbundet i Kalmar län, hälsade alla välkomna till dagens presidiekonferens och inledde med politiken betydelse för att skapa omställning till en mer nära vård i länet och vikten av samverkan för att gemensamt lyckas tillsammans. Den förstärkta systemledningen på politikernivå ska leda till en närmre samverkan mellan politik och tjänstepersoner vilket också gör att presidiekonferensernas upplägg framåt ändras till en mer kunskapshöjande inriktning med utrymme för dialog.

Anna Hasselbom Trofast, ordförande i Läns-gemensam ledning i samverkan och socialchef i Borgholms kommun och Sofia Hartz, vice ordförande i Läns-gemensam ledning i samverkan och planeringsdirektör inom Region Kalmar län presenterade dagens program och guidade deltagarna genom dagen.

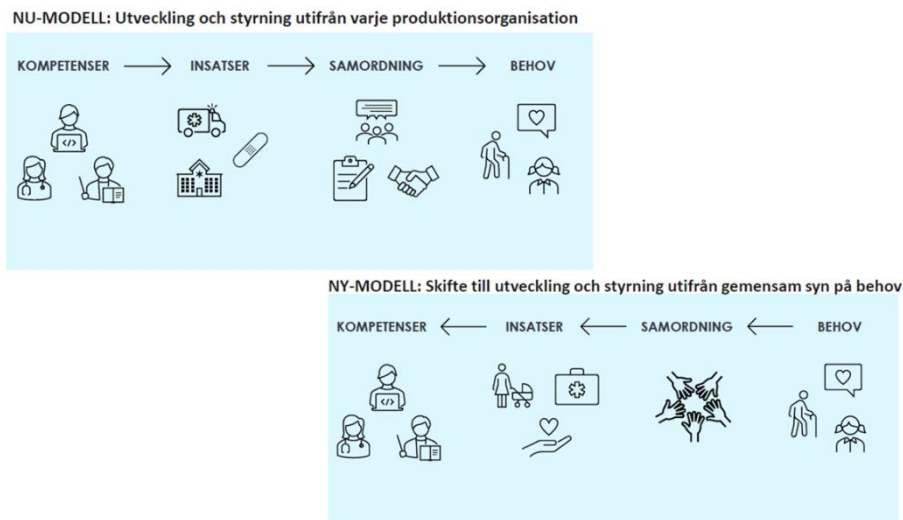
Sammanställning av gemensamma dialoger presenteras i slutet av protokollet.

Omställning pågår

Lisbeth Löpare Johansson, samordnare för Nära vård på SKR, och Dag Norén, verksamhetskonsult på Governo och stöd i uppföljningen inom Nära vård via SKR, gav en övergripande presentation av omställningsprocessen. Lisbeth betonade vikten av att rikta arbetet mot målet att skapa en samordnad, nära vård som stärker individens hälsa. Ett centralt mål är att varje individ ska vara delaktig utifrån sina förutsättningar, vilket leder till en mer effektiv användning av resurser. I landet pågår initiativ där nya modeller för ledning, styrning, gemensamma målbilder och samordnade insatser mellan kommun och region tar form, inklusive nya ersättnings- och uppföljningssystem.

Dag förklarade att genom att samarbeta och anpassa systemet gemensamt mellan kommun och region, med fokus på invånarnas behov, kommer vi kunna minska trycket på våra verksamheter och medarbetare, samtidigt som vi skapar trygghet och stabilitet för de individer som behöver vård och stöd. Detta kräver ett nytt sätt att tänka och organisera arbetet. Med bättre samordning och en mer personcentrerad vård kan vi erbjuda ett betydligt bättre omhändertagande för personer med mest komplexa behov, samtidigt som vi har potential att sänka kostnaderna för denna grupp med upp till 80 %.

Gemensam dialog

Hur kan vi som gemensam systemledning tillsammans stödja omställningen?

Barn och ungas hälsa

Tidiga samordnade insatser (TSI)

Ebba Silfverstolpe Agardh, projektledare för TSI på Skolverket, och Kjerstin Bergman, projektledare för TSI på Socialstyrelsen, beskriver det nationella projektet Tidiga Samordnade Insatser (TSI) som handlar om strukturerad samverkan snarare än en specifik metod eller arbetsmodell. TSI utgår från att stödet blir mer effektivt om det ges tidigt och bygger på en helhetssyn av barns och ungas behov. För att lyckas med detta samarbete lyfts några framgångsfaktorer, bland annat att prioritera förebyggande insatser, enas om problembilden, förankra arbetet politiskt, förstå varandras uppdrag och inrätta tvärprofessionella team samt införa samma arbetssätt i alla kommuner inom ett län.

Länsgemensamt arbete

Margit Lindholm Johansson, utvecklingsledare för barn och unga Kommunförbundet i Kalmar län, och Denise Göransson, utvecklingsledare för barn och unga Region Kalmar län berättar om länets gemensamma arbete för att stödja hälsa, vård och omsorg för den yngre generationen i vårt län.

Gemensam dialog

Hur kan vi tillsammans skapa förutsättningar för utveckling av ett gemensamt arbetssätt för tidiga och samordnade insatser för länets barn och unga?

Psykisk hälsa

Nationell lägesbild

Mikael Malm, samordnare på sektionen för folkhälsa och psykiatri på SKR, presenterade en översikt av den nuvarande nationella situationen för personer med psykisk ohälsa och samsjuklighet, samt vad som förväntas hända framöver baserat på statliga utredningar och överenskommelser. Han betonade att för denna grupp är det avgörande att kommuner och regioner samarbetar för att skapa en trygg och smidig situation för individer i behov av vård och omsorg. För att detta ska fungera krävs etablerade strukturer, samt kunskap om varandras verksamheter och invånarnas behov.

Samsjuklighetsutredningen har identifierat ett behov av förbättrad beroendevård och insatser för personer med samsjuklighet. Regeringen planerar att driva ett lagstiftningsarbete framåt, vilket innebär en omfattande reform av samhällets stöd till personer med samsjuklighet och kan medföra ett förändrat huvudmannaskap för vård och behandling av individer med skadligt bruk eller beroende.

The slide features the logo for 'Sveriges Kommuner och Regioner' in the top left. The main title is 'Vad kan vi göra redan nu?'. To the right, there is a diagram titled 'NÄRA VÅRD' showing a network of services and a list of bullet points. The slide footer contains the date '2024-10-18', the department 'Sektionen för folkhälsa och psykiatri', and the page number '112'.

- Fortsätta **arbeta med ansvarsfördelningen** lokalt och regionalt.
- **Omställning till nära vård** inom området skadligt bruk beroende, utveckling av personcentrerad och kunskapsbaserad vård.
- **Göra analyser** inom ramen för ordinarie verksamhetsplanering, men även som förberedelse för framtidens socialtjänst.
  - Inventering och kartläggning av målgruppen
  - Inventering och kartläggning av kompetensbehov för att bättre möta och behandla personer med skadligt bruk och beroende/samsjuklighet
- **Kultur- och attitydförändring**, motverka stigma, stärka brukarinflytande.
- **Utveckling av sociala stödsatser**– boendeformer, boendestöd, sysselsättning, arbete och stöd till anhöriga.
- **Stegvis vård.**
- **Integrerade verksamheter** gemensamma HVB
- **Öka tillgängligheten till LARO** och då inte bara läkemedelsdelning utan också kombinerat med psykologisk och psykosocial behandling/rehabilitering
- **Utveckling av heldygnsvård** ex. implementering av Meningsfull heldygnsvård
- **Barnrättsperspektiv** vid placering av barn som tvångsvårdas.
- **Beakta förslag** om rätt till utevistelse och dagliga aktiviteter vid renovering, tillbyggnad och nybyggnationer.
- **Se över behov av ökad säkerhet** på LPT-inrättningar.

Länsgemensamt arbete

Sofia Ludvigsson, utvecklingsledare psykisk hälsa Kommunförbundet i Kalmar län, och Maria Minich Karlsson, utvecklingsledare psykisk hälsa Region Kalmar län, berättar om länets gemensamma arbete för att stödja personer med nedsatt psykisk hälsa, beroendeproblematik och/eller samsjuklighet i vårt län.

Gemensam dialog

Hur kan vi stödja omställningen för en mer samordnad och personcentrerad vård och behandling kring våra vuxna personer med samsjuklighet?

Äldres hälsa

Mathias Karlsson, analytiker Region Kalmar län, Lena Vilander Hamnert, utvecklingsledare för äldre och kommunal hälso- och sjukvård Kommunförbundet i Kalmar län, samt Kristin Irebring, utvecklingsledare och äldresamordnare Region Kalmar län, presenterade tillsammans en översikt av hälsoläget för äldre personer i länet. De betonade, i likhet med tidigare presentationer av Lisbeth Löpare Johansson och Dag Norén, att den växande och åldrande befolkningen i Kalmar län kräver ett samordnat arbete mellan region och kommun för att kunna erbjuda stabilitet och trygghet för individer med komplexa behov och mer omfattande problematik och vikten av att säkra upp fasta kontakter för de med störst behov.

Gemensam dialog

Hur kan vi stödja omställningen för att skapa relationskontinuitet och samordning för Eva?

Gemensamt omställningsarbete i Kalmar län

Anna Hasselbom Trofast beskrev att länet är mitt uppe i arbetet med att ta fram en *Gemensam plan för primärvård och samverkan inom områdena barn och unga, psykisk hälsa och äldre*. Baserat på kartläggningar inom av områdena samt innehållet i den kommande gemensamma planen, skapas handlingsplaner. Dessa handlingsplaner kommer innehålla länsövergripande aktiviteter som med syfte att driva länets gemensamma omställningsarbete framåt.

Sofia Hartz beskrev den pågående process för att tillskapa en gemensam process och struktur för omställningen till Nära vård, där både region och kommuner är involverade. En uppdragsbeskrivning har tagits fram för en kommande länsgemensam arbetsgrupp, vars mål är att arbeta fram en gemensam process för *ordnat införande för omställning till Nära vård*. Kalmar län blir först i landet att ta sig an en denna utmaning.

Summering av dagen

Emmy Ahlstedt, regionråd Region Kalmar län, och Andreas Erlandsson summerade dagen och tackar för stort engagemang i rummet. Att få diskutera dessa ämnen gemensamt är av stort värde och tar oss närmare varandra och ger kraft i det kommande gemensamma arbetet.

Summering av dialoger

Omställning pågår

- *Hur kan vi som gemensam systemledning tillsammans stödja omställningen?*

Gemensam systemledning som leder till förändring

Systemledningen har en viktig roll i att skapa förutsättningar för att omställningen ska kunna genomföras effektivt. Skapa bättre gemensam förståelse för behoven och de resultat vi kan nå tillsammans. Var noga med gemensam uppföljning! Det som görs hos en huvudman kan ge effekt hos en annan huvudman. Gemensam uppföljning så att vi tillsammans kan se dessa effekter och ta kliv tillsammans.

Vi måste tänka och agera annorlunda. Systemledningen behöver ge signaler att man får ta sig tid till samverkan. Alla måste släppa prestige, och våga röra sig utanför sina ramar. Ge tillit till varandra. Alla som arbetar i våra verksamheter behöver vara medvetna om att omställningen pågår och vad det innebär för arbetet. Vi behöver ha samma språk och ha gemensam problembild.

Systemledningen måste ställa krav och se till att länets egna goda exempel kan spridas till fler ställen i ett lärande inom länet. Titta på de koncept som fungerar. Testa piloter och bredda om det faller ut väl.

Personcentrerat arbetssätt

Lagstiftning och verksamheternas förutsättningar skapar ofta organisatoriska mellanrum som behöver hanteras. Vi behöver förändrade arbetssätt för att effektivisera vår verksamhet och styra arbetet så att vi organiserar oss på det mest effektiva sättet, dvs efter invånarens behov.

Vi måste vara överens om målet att sträva efter jämlik vård, omsorg och utbildning. Olika roller i organisationen har olika fokus: ledning och styrning kan prioritera ekonomi, medan verksamheten närmare brukarna fokuserar på personcentrering. Det är viktigt att vi inte fastnar i att skydda våra gränser utan ser individen och arbetar i mellanrummen.

Samordnade insatser

Vi måste investera i gemensamma samordnade insatser och utmana kommunernas och regionernas nuvarande arbetssätt. Våga vara offensiva och hitta vägar tillsammans.

Familjecentraler är ett gott exempel på samverkan över gränser där flera professioner samverkar och samlas runt invånaren. Kan detta överföras på även äldre barn/ungdomar och vuxna? Identifierar behovet, samlar kompetensen, samverkar och agerar i samhandling.

Barn och ungas hälsa

- Hur kan vi tillsammans skapa förutsättningar för utveckling av ett gemensamt arbetssätt för tidiga och samordnade insatser för länets barn och unga?

Samordning runt barn och unga

För att skapa ett effektivt och gemensamt arbetssätt för tidiga och samordnade insatser för barn och unga behövs en gemensam förståelse bland alla involverade aktörer. En flexibel modell krävs som anpassas efter olika förutsättningar och behov i länet. Samverkan och tidiga insatser är centrala för att förhindra problem innan de eskalerar, och en gemensam struktur och samsyn krävs för att kunna driva arbetet framåt.

Bristen i samordning påverkar barnens möjlighet till tidig insats, även om det fungerar bra inom respektive organisation. När det saknas samordning mellan verksamheter finns risk att barn "tappas bort" under övergångsperioder. Ledningen behöver signalera vikten av samverkan och stödja medarbetare i att arbeta på nya sätt för att skapa bättre förutsättningar för samordnade insatser.

Skapa en gemensam bild av var våra barn och unga befinner sig och utveckla samverkan runt det. till exempel skolan och familjecentraler spelar en central roll i att tidigt identifiera och stötta barn i behov, där skolan kan fånga upp tidiga tecken på negativ utveckling genom att vara den miljö där barn regelbundet vistas. Förebyggande insatser kan stärka barns självkänsla och identitet.

Kunskap om varandra

För att skapa en effektiv samverkan är det viktigt att förstå varandras uppdrag och hur man kan stötta varandra genom små, men betydelsefulla insatser. Skillnader i geografiska och resursmässiga förutsättningar måste beaktas och arbetet förankras på alla nivåer. Ökad kunskap behövs bland huvudmän inklusive privata skolor och vårdgivare, och erfarenheter från framgångsrika samarbeten mellan skolor, socialtjänst och regioner bör spridas och systematiseras. Psykisk ohälsa är ett stort område där kompetensutveckling och samarbete krävs, särskilt för att stötta barn med föräldrar som har psykisk ohälsa.

Föräldraskapsstöd

För att stödja föräldrar och göra det lättare för dem att söka hjälp föreslås insatser som föräldraforum där föräldrar kan ställa frågor och delta i föräldragrupper, samt tidigt stöd på familjecentralerna, i samarbete med mödrahälsovården. En utmaning är att nå föräldrar som tackar nej till hjälp, då deras barn ofta har stort behov av stöd. För att avdramatisera kontakten med socialtjänsten föreslås också tidig information till vårdnadshavare och barn om socialtjänstens roll och arbete.

Psykisk hälsa

- *Hur kan vi stödja omställningen för en mer samordnad och personcentrerad vård och behandling kring våra vuxna personer med samsjuklighet?*

Samverkan och samordning

För att effektivisera stödet för vuxna med samsjuklighet behövs en förändring från konkurrens och gränsdragningar till samarbete mellan kommun och region. Fokus bör ligga på individens behov, vilket kräver ett gemensamt ansvarstagande och ökad förståelse för respektive verksamheters roller. För att skapa en mer personcentrerad vård föreslås att strukturer skapas för samordning. Ledningen har en viktig roll i att uppmuntra samverkan och ge tid för detta arbete.

För att möta de mest behövande, som ofta inte själva söker hjälp, måste region och kommun förändra sitt arbetssätt och arbeta mer uppsökande. Den nya socialtjänstlagen kan möjliggöra ett sådant skifte. För att kunna agera krävs att medarbetare får rätt resurser, tid och redskap. Det behövs konkreta förslag för att gå från dialog till handling och påbörja förändringsarbetet redan nu, utan att vänta på den nya lagar ska träda i kraft.

Kunskap om varandra

För att effektivisera arbetet med målgruppen behöver våra verksamheter förstå varandras verksamheter bättre. Att bygga relationer och insikt om varandras arbete förbättrar samverkan och möjliggör tidig insats. Systemledningen behöver ge tid och utrymme för medarbetarna att skapa kontakt tidigt, arbeta nära invånarna och dra nytta av varandras kompetenser för att möta individens behov.

Personcentrering

För att vård och stöd ska bli mer effektiva behöver insatserna ske där behoven finns, med alla relevanta kompetenser samlade runt individen. Genom att arbeta uppsökande och sänka trösklar för vård kan fler nås. Det är viktigt att ha individen i centrum, exempelvis genom att utveckla samordnad individuell plan (SIP). Primärvården kan agera tidigt genom att ställa öppna frågor, vilket kan ge en bättre helhetsbild av individens livssituation och behov.

Anhöriga spelar en stor roll och bär ofta ett stort ansvar för att stötta sina närstående. Därför är det viktigt att erbjuda dem hjälp och stöd i att hantera deras roll som vårdnadshavare och stödpersoner på ett mer hållbart sätt. Systemledningen bör stötta detta arbete.

Äldres hälsa

- *Hur kan vi stödja omställningen för att skapa relationskontinuitet och samordning för Eva?*

Fasta vårdkontakter

Kontinuitet och trygghet är centralt i vård och omsorg, där fast läkarkontakt är viktig, men att möjliggöra varaktig kontinuitet inom vårdteamet är också av stor vikt. Det är viktigt att systemledningen ställer krav på fasta vård- och omsorgskontakter och följer upp dessa för att säkerställa att det fungerar. Direktnummer och fasta vårdkontakter, särskilt inom hemsjukvård och hemtjänst, kan öka tryggheten. För sköra äldre och "mångbesökare" kan en namngiven vårdkontakt vara ett första steg mot bättre samordning. Samordningsansvariga bör se helheten och upprätthålla tydliga och tillgängliga kontaktvägar för att stärka kontinuiteten i vården.

Samverkan och samordning

För att stärka samverkan och förbättra arbetsprocesser bör systemledningen skapa förutsättningar för medarbetarna att arbeta på nya sätt. Det innebär att lyfta fram SIP som en central del i arbetet för att förstå individens behov och vad som är viktigt för dem. Ledningen behöver signalera vikten av att ta sig tid till samverkan och ge stöd i att identifiera grupper som kräver relationskontinuitet. Huvudmännen bör fokusera på att hitta möjligheter i stället för hinder och uppmuntra personalen att tänja gränser och experimentera med nya arbetssätt, vilket kan leda till ökad arbetstillfredsställelse och nya lösningar.

Det är viktigt att ta ett helhetsansvar och tänka proaktivt genom att designa samverkan och insatser utifrån invånarnas behov. Genom att även agera förebyggande och strukturerat kan vi minska behovet av reaktiva åtgärder och skapa bättre kontinuitet och samordning. Att kalla till SIP-möten och samverka kring individens behov blir centralt för att övergångarna mellan olika steg i vården och stödet ska ske smidigt och sammanhållet.

Nya arbetssätt

Utforma vård och omsorg efter invånarens och närståendes behov. Invånarnas delaktighet är avgörande för att utforma vård och omsorg som möter deras faktiska behov, vilket kräver att de involveras både i den individuella planeringen och i utformningen av samverkanssystem. Att anpassa stöd och vård efter invånarnas behov skapar resurseffektivitet och främjar deras hälsa ur ett hälsoekonomiskt perspektiv.

Deltagarlista

Namn

Johanna Fors
Pernilla Gustafsson
Maria Hultenius
Björn Petersson
Janita Kirschberg
Linnéa Wedin
Linda Eriksson
Per Adolfsson
Jimmy Rudelius
Lars-Gunnar Hellström
Adam Palm
Martina Aronsson
Stig-Roland Fagergard
Mats Linde
Patrik Glasberg
Camilla Freedeke
Marie Simonsson
Michael Ländin
Roger Holmberg
Patrik Olsen
Richard Deichmann
Karin Berggren
Liv Stjärnlöv
Jessica Jämtin
Emma Halme
Eva Folkesdotter Paradis
Jens Odevall
Anna Hasselbom Trofast
Jeanette Sandström
Linda Hedlund
Tomas Zander
Magnus Sjöstedt
Madeleine Rosenqvist
Håkan Spärlin
Christian Nilsson
Diana Bergedskans
Helene Danielsson
Lotta Lindgren
Cecilia Wahlström
Rolf Lindström
Andreas Englund
Martin Snickars
Marie Stjernström

Tillhörighet

Torsås kommun
Torsås kommun
Torsås kommun
Torsås kommun
Torsås kommun
Torsås kommun
Torsås kommun
Emmaboda kommun
Nybro kommun
Nybro kommun
Nybro kommun
Nybro kommun
Nybro kommun
Kalmar kommun
Kalmar kommun
Kalmar kommun
Kalmar kommun
Kalmar kommun
Kalmar kommun
Kalmar kommun
Mörbylånga kommun
Mörbylånga kommun
Mörbylånga kommun
Mörbylånga kommun
Mörbylånga kommun
Borgholm kommun
Borgholm kommun
Borgholm kommun
Borgholm kommun
Mönsterås kommun
Mönsterås kommun
Mönsterås kommun
Högsby kommun
Högsby kommun
Oskarshamn kommun
Oskarshamn kommun
Oskarshamn kommun
Oskarshamn kommun
Hultsfred kommun
Hultsfred kommun

Övriga deltagare

Helene Wendell
Kristin Irebring
Lena Vilander Hamnert
Denise Göransson
Margit Lindholm Johansson
Emelie Ingvarsson
Daniel Abrahamsson
Maria Minich Karlsson
Sofia Ludvigsson
Niklas Teodorsson
Marie Ragnarsson
Ulrika Bokén
Emma Rydh
Mathias Karlsson
Lisbeth löpare Johansson
Mikael Malm
Dag Norén
Ebba Silfverstolpe Agardh
Kjerstin Bergman

Region Kalmar län
Region Kalmar län
Kommunförbundet i Kalmar län
Region Kalmar län
Kommunförbundet i Kalmar län
Region Kalmar län
Kommunförbundet i Kalmar län
Region Kalmar län
Kommunförbundet i Kalmar län
Region Kalmar län
Region Kalmar län
Region Kalmar län
Region Kalmar län
SKR
SKR
Governo AB
Skolverket
Socialstyrelsen